

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Kamercommissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de woordvoerders Cultuur en Media

AMSTERDAM, 9 januari 2026

Geachte Kamerleden,

Kunst, cultuur en media zijn een dragende kracht onder een veerkrachtige en democratische samenleving, waarin vrije media en artistieke vrijheid een centrale rol spelen.

Allereerst wensen wij u een goed en voortvarend nieuw jaar toe. Deze maand spreekt uw Kamer over de Cultuur- en Mediabegroting 2026; tegelijkertijd worden de formatiegesprekken vervolgd. Als **film- en audiovisuele sector** werken wij graag met u samen aan een ambitieus, uitvoerbaar en toekomstbestendig cultuur- en mediabeleid. Deze beleidsterreinen zijn binnen onze industrie onlosmakelijk met elkaar verbonden, wat vraagt om samenhangende keuzes. Dat is des te urgenter nu onze sector op een kantelpunt staat.

Ons werk verbindt, vermaakt, informeert, agendeert en inspireert. Met gedeelde verhalen en verbeeldingskracht versterkt de sector de Nederlandse taal, cultuur en identiteit, en draagt zij bij aan sociale cohesie en maatschappelijke weerbaarheid.

Nederlandse producties bereiken miljoenen kijkers in de bioscoop, op televisie en on-demand. Ze hebben impact in binnen- en buitenland, denk bijvoorbeeld aan publieksseries als *Oogappels*, *Woeste Grond* en *Máxima*, de bioscoophit *Voor de Meisjes*, de Oscar- en BAFTA-winnende korte films *I Am Not a Robot* en *Wander to Wonder*, urgente documentaires zoals *De Propagandist*, *Anak Indië* en *Fase 8: Femicide* en het succes van immersieve producties op internationale festivals. In tien jaar tijd steeg de omzet uit bioscoopkaartjes en video-on-demand van circa € 500 miljoen naar bijna € 1,7 miljard in 2024. Nederland is bovendien – na de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk – 's werelds meest succesvolle exporteur van televisieformats.

Onafhankelijke producties vormen de motor van het audiovisuele ecosysteem. Door creatieve en artistieke autonomie, ondernemerschap, innovatie en publieksbereik samen te brengen, ontstaat een divers palet aan verhalen, makers en vormen. Van culturele producties zoals speelfilm, drama, documentaire, animatie en innovatieve mediaproducties tot satire, spelshows en realityseries.

Kantelpunt

De film- en AV-sector staat echter op een kantelpunt. Stijgende kosten door inflatie en hogere internationale kwaliteitseisen, achterstanden in *fair pay* van gemiddeld 42%ⁱ en bezuinigingen bij de publieke omroep zorgen voor toenemende druk. Het verdienvermogen en de innovatiekracht van de productieketen wordt verder geremd door knellende wet- en regelgeving die onvoldoende rekening houdt met het projectmatige karakter van de sector, en het ontbreken van op de sector toegesneden investeringsprikkels zoals die in omringende landen wél bestaan.

Daarom doen wij de volgende aanbevelingen.

1. Verbeter de toegang tot financiering en borg een internationaal gelijk speelveld

Verbeterde toegang tot financiering en verbreding van de financieringsmix zijn een voorwaarde voor een sterke, onafhankelijke film- en audiovisuele sector en een gezond productieklimaat. Nederland beschikt over een beperkt fondsenlandschap en kent nauwelijks instrumenten om privaat kapitaal te mobiliseren. Daardoor blijven producties structureel ondergefinancierd en komen *fair practice* en *fair pay* onder druk te staan. Bovendien lekken productieactiviteit, talent en werkgelegenheid weg naar landen met meer aantrekkelijke voorwaarden. Dit raakt niet alleen makers en producenten, maar werkt door in de hele keten: minder werk voor crew, minder opdrachten voor facilitaire en postproductiebedrijven, minder investeringsruimte voor innovatie en minder continuïteit. Zonder gerichte actie verliest Nederland blijvend terrein in productiviteit, culturele zeggingskracht en strategisch verdienvermogen.

De Netherlands Film Production Incentive, ondergebracht bij het Nederlands Filmfonds, is van grote waarde, maar beperkt van omvang en de afgelopen jaren niet meegegroeid met de kosten en internationale concurrentie. Internationale voorbeelden laten zien dat gerichte fiscale instrumenten en incentives het verschil maken. In landen als België, Ierland, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk wordt ingezet op fiscale regelingen en productie-incentives die private investeringen aanjagen en productiecapaciteit versterken. De effectiviteit daarvan is overtuigend: onderzoek in België en Ierland laat zien dat elke geïnvesteerde euro zich ruim vier keer terugverdient.ⁱⁱ Deze maatregelen versterken de sector als geheel: zij trekken investeringen aan en vergroten de productieactiviteit voor zowel internationale als lokale producties, versterken talentontwikkeling en stimuleren investeringen in faciliteiten, technologie en opleiding.

Wij roepen u op:

- **In te zetten op een aanvullend fiscaal-economisch instrument**, geïnspireerd op succesvolle voorbeelden als de Belgische Tax Shelter en Ierse Tax Credit.
- **Publiek-private samenwerking te versterken** door belemmeringen weg te nemen rond rechten, zichtbaarheid en exploitatie, en **financieringsinstrumenten** beter voorspelbaar en stapelbaar te maken.
- **Regionale fondsen of stimuleringsregelingen** via matching en samenwerking met andere overheden te activeren, als aanvulling op landelijke financieringsmogelijkheden.
- **Jaarlijkse indexering** van publieke financiering structureel te borgen.

2. Borg de positie van onafhankelijke producties in het publieke bestel

Onafhankelijke producties zijn een dragende pijler van het publieke mediabestel. Producenten, makers en betrokken bedrijven leveren een substantiële en efficiënte bijdrage aan het media-aanbod en stimuleren innovatie in vorm en inhoud. Hun producties zijn met 67% van het lineaire bereik en 87% van de streamstarts op NPO Start (exclusief NOS) goed voor het overgrote deel van het publieksbereik, tegen een relatief beperkt deel van het huidige programmabudget.

Borgen van deze doelmatige inzet vraagt om:

- **Structurele betrokkenheid van vertegenwoordigers van producenten en hun medemakers:** een plek aan tafel bij besluitvorming en uitwerking van de hervorming van het publieke omroepbestel.
- **Een heldere rolverdeling** waarin onafhankelijke producenten, naast NPO en omroephuizen, structureel worden gepositioneerd, met duidelijke taken en verantwoordelijkheden en minder bestuurlijke lagen.
- **Transparantie in keuzes en budgetverdeling**, nú en in de toekomst, met structurele borging van cultuurprogramma's, fictie en documentaires binnen de publieke mediaopdracht.

Tot slot verdient menselijke creativiteit expliciete bescherming. Kunstmatige intelligentie, in het bijzonder generatieve AI, biedt kansen voor innovatie en efficiëntie, maar brengt ook risico's met zich mee voor makers, producenten en distributeurs zoals onduidelijkheid over het gebruik van beschermde werken en gebrek aan effectieve rechtsbescherming. Wij pleiten daarom voor heldere toepassing en naleving van de bestaande wet- en regelgeving t.a.v. AI, waarbij menselijke creativiteit voorop staat en wordt ingezet op transparantie en individuele licensering. Wij vragen politieke partijen om aandacht te hebben voor de (Nederlandse) makers en rechthebbenden en om zich in Europees verband actief in te zetten voor naleving en uitvoering van de Nederlandse en Europese wet- en regelgeving die menselijke creativiteit beschermt.

Samen werk maken van beleid en uitvoering

De film- en audiovisuele sector vervult een sleutelrol in het Nederlandse cultuur- en medialandschap én in de bredere economie. Zij verbindt culturele betekenis met publieksbereik, innovatie en werkgelegenheid. In een tijd van maatschappelijke onzekerheid, technologische versnelling en internationale concurrentie is een sterke onafhankelijke film- en audiovisuele sector geen vanzelfsprekendheid, maar het resultaat van bewuste beleidskeuzes.

De opgaven zijn helder, de oplossingen liggen op tafel en de sector is bereid verantwoordelijkheid te nemen.

Wij nodigen u uit om:

- deze punten te betrekken bij de behandeling van de Cultuur- en Mediabegroting 2026,
- ze mee te nemen in de verdere beleidsvorming en coalitieonderhandelingen, en,
- samen met de sector te werken aan uitwerking en uitvoering.

Wij gaan dat gesprek graag met u aan.

Met hoogachting,

Nederlandse Audiovisuele Producenten Alliantie (NAPA)

Nederlandse Content Producenten (NCP)

Brancheorganisatie van filmdistributeurs (NVPI Film)

Netwerk Scenarioschrijvers

Dutch Directors Guild (DDG)

Belangenvereniging voor acteurs (ACT)

Dutch Academy For Film (DAFF)

Audiovisuele Federatie Nederland (AFN)

Branchevereniging Facilitaire bedrijven Filmindustrie (BFF)

Netherlands Post Production Alliance (NPA)

Nederlandse Vereniging van Bioscopen en Filmtheaters (NVBF)

ⁱ PPMC Economisch Advies i.o.v. Kunsten '92, '[Meerkosten Fair Pay in de film- en audiovisuele sector](#)', 11 april 2025, en, Universiteit Utrecht i.o.v. Vrouwen in Beeld en DAFF, '[Loonkloof in beeld, een verkennend onderzoek naar een genderkloof](#)', maart 2025.

ⁱⁱ Filmpolitieke Bijeenkomst, 28 september 2025, onderdeel van het Nederlands Film Festival; het (volledige) verslag en de presentatie van het Ierse financieringsinstrumentarium: <https://www.filmfestival.nl/media/downloads/Filmpolitieke-Bijeenkomst-2025.pdf>, en een socio-economische studie door Deloitte i.o.v. UPFF+ '[Étude du tissu économique de la production audiovisuelle belge francophone de stock](#)', oktober 2024'.